

به نام خدا

راهنمای دعاوی خانوادگی

مه‌ریه

نکات کاربردی همراه با تحلیل رویه قضایی
به انضمام نمونه دادخواست‌ها و لوایح

تالیف

محمد موسوی مقدم

وکیل پایه یک دادگستری

انتشارات حقوق امروز

۱۳۹۱

سرشناسه	:	موسوی مقدم، محمد، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	:	مهریه/تالیف محمد موسوی مقدم
مشخصات نشر	:	قم: حقوق امروز، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	:	۹۶ ص.
فروست	:	راهنمای دعاوی خانوادگی؛ ۴
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۹۳۲۵۲-۱-۴
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	کتابنامه .
موضوع	:	مهر (حقوق مدنی) -- ایران
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۱ ۹۵۵/۵۵۰ KMH
رده بندی دیویی	:	۳۴۶/۵۵۰۱۶
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۸۲۵۲۹۷

مهریه

تألیف: محمد موسوی مقدم

طرح جلد و صفحه‌آرایی: یوسف نجفی فرد چاپ و صفحه‌آرایی: واصل
چاپ سوم - ۱۳۹۱ (چاپ اول حقوق امروز) تیراژ: ۱۰۰۰
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۲۵۲-۱-۴ قیمت: ۳۰۰۰۰ ریال

انتشارات حقوق امروز:

قم، میدان مطهری، ابتدای خیابان اراک، پلاک ۱۹، طبقه دوم
تلفن: ۰۲۵۱۶۷۰۰۹۰۰، نمابر: ۰۲۵۱۶۷۰۰۹۰۱
کرج، بلوار ملا صدرا، نبش میدان نبوت، ساختمان هیراد، واحد ۲۰۱
تلفن: ۰۲۶۳۲۵۵۸۹۵۱ - ۲

www.todaylaw.ir

«کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است»

۱۱	بخش اول - مواد قانونی
۱۹	بخش دوم - مفاهیم حقوقی
۱۹	فصل اول - ماهیت مهر
۱۹	۱- مهر
۱۹	۲- ضرورت تعیین مهر
۱۹	۳- عدم تعیین مهر
۲۰	۴- واگذاری اختیار تعیین مهر به شخص ثالث
۲۱	۵- عدم تعیین مهر و وقوع طلاق
۲۱	۶- شرط بطلان عقد در صورت عدم تعیین مهر
۲۲	۷- وابستگی و استقلال مهر از سادۀ نکاح
۲۳	گفتار اول - ویژگیهای مهر
۲۳	۱- مال بودن مهر
۲۳	۲- قابلیت تملک
۲۳	۳- قابلیت تسلیم
۲۴	۴- موجود بودن عین مهر
۲۴	۵- معین بودن مهر
۲۴	۶- انواع مهر
۲۴	۶-۱- عین معین
۲۵	۶-۲- کلی
۲۷	گفتار دوم - مهر در عقد نکاح منقطع یا موقت
۲۷	۱- عدم تعیین مهر

- ۲- بدل مدت ۲۷
- ۳- موت زوجه موقت ۲۷
- ۴- عدم نزدیکی و مهر ۲۷
- ۵- انعقاد عقد دائم پس از عقد موقت ۲۸
- گفتار سوم - حق حبس ۲۹
- مبحث اول - سقوط حق حبس ۲۹
- مبحث دوم - نفقه و حق حبس ۳۳
- گفتار چهارم - انواع مهر ۳۵
- ۱- مهر المسمی ۳۵
- ۲- مهر المثل ۳۵
- ۳- مهر النسخه ۳۵
- فصل دوم - مطالبه مهر ۳۷
- گفتار اول - زمان مطالبه مهر ۳۷
- ۱- عندالمطالبه ۳۷
- ۲- عندالاستطاعه ۳۷
- ۳- تعیین مدت برای پرداخت مهر ۳۸
- ۴- اراده باطنی زوجین در مورد زمان مطالبه مهر ۳۸
- ۵- مطالبه مهر از ورثه زوج ۳۹
- ۶- مطالبه مهر از سوی زوجه‌ای که قیم فرزندان است ۴۰
- ۷- تعیین عین معین و ارزش ریالی آن ۴۱
- ۸- مطالبه مهر پس از وقوع طلاق در خارج از ایران ۴۱
- گفتار دوم - میزان مهر و تغییر آن ۴۳

مبحث اول - مهر واقعی	۴۳
مبحث دوم - میزان مهر و تغییر آن	۴۴
۱- افزایش مهرپس از عقد	۴۴
۲- مهر به قیمت روز	۴۸
۱-۲- مطالبه مهر پس از طلاق	۵۳
۲-۲- امکان جمع بین مهر و اجرت المثل	۵۳
۳-۲- مهریه های قبل از تصویب تبصره اصلاحی ماده ۱۰۸۲ قانون مدنی	۵۴
۴-۲- مطالبه قسمتی از مهر به نرخ روز	۵۵
۲-۵- مطالبه مهر به نرخ روز از شخص ثالث	۵۶
۲-۶- مطالبه مهر از ورثه زوج و مبنای محاسبه مهر	۵۷
۲-۷- مطالبه مهر از سوی زن و وجه	۵۸
۲-۸- تعیین مهر به وجه رایج ایران از سوی اتباع خارجی	۵۸
۲-۹- مبداء زمانی محاسبه مهر	۵۹
فصل سوم - پرداخت مهر	۶۱
گفتار اول - کلیات	۶۱
۱- تعهد شخص ثالث به پرداخت مهر	۶۱
۲- استنکاف زن از دریافت مهر	۶۱
۳- بذل مهر	۶۲
۴- مالکیت بر مهر	۶۳
۵- اعسار از پرداخت مهر	۶۴
۷- بازداشت شوهر	۶۹

- ۹- الزام به پرداخت تمام مهر ۷۱
- ۱۰- مهر باید به زوجه یا کسی که از طرف او وکالت دارد پرداخت شود. ۷۲
- ۱۱- ادعای پرداخت مهر ۷۲
- گفتار دوم - چگونگی مطالبه مهریه ۷۳
- اول - طرح دعوادر دادگاه صالح ۷۳
- ۱- صلاحیت ذاتی ۷۳
- ۲- صلاحیت محلی ۷۴
- ۳- زمان طرح دعوا ۷۵
- ۴- نکات قابل توجه دو طرح دعوا ۷۵
- الف - تأمین خواسته ۷۵
- ب - مطالبه مهریه به نرخ روز ۷۵
- ج - مطالبه خسارات دادرسی ۷۶
- د - مطالبه عین مهریه ۷۷
- ح - تقویم خواسته ۷۷
- و- دقت در تعیین خوانده ۷۸
- دوم - مراجعه به اداره ثبت اسناد و املاک ۷۸
- بخش سوم- نمونه دادخواستها ۸۱
۱. دادخواست مطالبهی مهریه به قیمت روز ۸۱
۲. دادخواست مطالبهی سکه بهار آزادی به عنوان مهریه ۸۲
۳. دادخواست مطالبهی مهریه به همراه اعسار از هزینه دادرسی ۸۳
۴. دادخواست مطالبهی نصف مهر مازاد پرداختی ۸۴

۵. دادخواست پرداخت قسطی مهریه ۸۵
۶. دادخواست اعسار دفعی از پرداخت مهریه ۸۶
۷. دادخواست صدور قرار تأمین خواسته قبل از تقدیم دادخواست مطالبه مهریه ۸۷
۸. اعتراض به دستور اجرای برگ لازم الاجرای ثبت ۸۸
۹. الزام به تنظیم سند رسمی مالکیت نسبت به مهر عین معین ۸۹
- بخش چهارم - نمونه لوایح و درخواستها ۹۱
- ۱- لایحه درخواست بازداشت شوهر ۹۱
- ۲- لایحه درخواست صدور اجرائیه ۹۱
- ۳- لایحه افزایش خواسته ۹۲
- ۴- لایحه اعلام تغییر نشانی ۹۲
- ۵- لایحه درخواست تأمین اموال ۹۳
- ۶- لایحه دفاعیه در برابر مطالبه مهر در خصوص فسخ نکاح ۹۳
- ۷- لایحه درخواست اعطای مهلت برای پرداخت مهر ۹۴
- ۸- لایحه دفاعیه در برابر مطالبه مهر در صورت عندالاستطاعه بودن ۹۵

به نام خداوند بخشنده و مهربان

مقدمه

نظام حکومتی جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر تفکیک قوا است و بر همین اساس است که در اصل پنجاهم قانون اساسی آمده است: «قوای حاکم در جمهوری اسلامی ایران عبارتند از: قوه مقننه، قوه مجریه و قوه قضائیه. . . این قوا مستقل از یکدیگرند». نتیجه تفکیک قوا این است که «اعمال قوه مقننه از طریق مجلس شورای اسلامی است»^۱ و «اعمال قوه مجریه به جز در اموری که در این قانون برعهده رهبری گذارده شده از طریق رئیس‌جمهور و وزراء است»^۲ و «اعمال قوه قضائیه به وسیله دادگاههای دادگستری است».^۳ هرچند تفکیک قوا به صورت نسبی قابل اعمال است و به همین دلیل نسبی بودن در برخی موارد از آن عامل می‌شود و وظیفه و اختیار یک قوه به قوه دیگر واگذار می‌شود. اما مسلمانان واگذاری اختیارات باید به صورت جزئی باشد به طوری که به اساس و ماهیت اصل تفکیک قوا لطمه وارد نسازد.

تدوین‌کنندگان قانون اساسی جمهوری اسلامی با قراردادن «پیشگیری از وقوع جرم» به عنوان یکی از وظایف اساسی قوه قضائیه، مسئولین قوه قضائیه را به این امر رهنمون کردند که هرچند توانمندسازی نیروها و تشکیلات دادگستری از طریق جذب و آموزش نیروی انسانی، تدارک نیروها و امکانات مادی، بهره‌گیری از فناوریهای نوین، تلاش

^۱. اصل پنجاه و هشتم قانون اساسی

^۲. اصل شصتم قانون اساسی

^۳. اصل شصت و یکم قانون اساسی

و رفع آنها، می‌تواند در افزایش بهره‌وری دادگستری و ارتقای رضایت‌مندی مراجعین به دادگستری و مراجع قضایی موثر باشد. اما چنانچه از افزایش بی‌رویه پرونده‌هایی که به دادگستری ارجاع می‌شود جلوگیری نشود، بی‌تردید تلاشهای انجام شده در زمینه افزایش توانمندی‌های مراجع قضایی به تنهایی نمی‌تواند اقدام مثبت و گامی به جلو محسوب شود. برای پیشگیری از تشکیل و ارجاع پرونده‌ها لازم است زمینه‌های بروز دعاوی شناسایی و در جهت از بین بردن این زمینه‌ها تلاش کرد. مسلماً مراجع قضایی آئینه تمام‌نمای آسیب‌های اجتماعی هستند. آسیب‌هایی که عوامل موثر بروز آنها ناکارآمدی سازمانها و نهادهای اجتماعی، سیاسی و اقتصادی است که رفع این آسیبها یا کاستن از تعداد آنها بستگی به بهبود توانمندی این سازمان‌ها در ارائه خدمت به شهروندان دارد اما یکی از موثرترین عواملی که می‌تواند موجب کاهش بروز دعاوی و تعداد پرونده‌های وارده به دادگستری شود، افزایش دانش حقوقی آحاد جامعه است. تجهیز عموم شهروندان به دانش حقوقی موجب می‌شود تا از سوی دیگر در صورتی که به هر دلیل درگیر یک خود کمتر دچار اشتباه حقوقی شوند از سوی دیگر در صورتی که به هر دلیل درگیر یک دعوی حقوقی شوند با بهره‌گیری از دانش حقوقی خود می‌توانند از دامنه زیانهای دعوی پیش آمده بکاهند. مهریه در حوزه حقوق خانواده موضوع جالبی است. مهریه تحت شرایطی تعیین می‌شود که به طور اساسی با مابین قانونی آن فرسنگ‌ها فاصله دارد. به هنگام انعقاد عقد نکاح مهر بدون در نظر گرفتن وضعیت حقوقی آن و آثاری که می‌تواند بر جای بگذارد تعیین می‌شود. مهریه به هنگام تعیین میار و سنجشی برای فخر فروشی، دوست داشتن، موقعیت خانوادگی و... است اما به هنگام پرداخت...؟ اما آنچه در پیش رو دارید عبارت است از:

مواد قانونی و آراء وحدت رویه مربوط به هر موضوع

توضیح و تشریح مفاهیم حقوقی

بیان شیوه‌های طرح دعا

بیان استدلالات حقوقی در دفاع از دعاوی مطروحه

نمونه دادخواستها و لوایحی که در هر موضوع طرفین دعوا ممکن است به آنها نیاز داشته باشند.

امیدوارم آنچه تقدیم می‌شود خوانندگان را به کار آید؛
برای آن که در جنبه مسائل حقوقی و قضایی پیرامون مهریه گرفتار نیایند،
و چون گرفتار شدند برای آن که با آسیب‌های کمتری از آن رهایی یابند.

محمد موسوی مقدم

وکیل پایه یک دادگستری

۰۹۱۲۳۴۰۱۱۸۲ - ۲ - ۰۲۶۳۲۵۵۸۹۵۱

www.ketab.ir